

dering en zeer sceptisch-reële Romeinsche (profane) portretkunst.

Het hierbij afgebeelde antieke vrouwenportret, dat een Christelijk grafportret is uit de 4e eeuw, is ter toelichting bijgevoegd: men ziet er alle twee de besproken elementen in naar voren komen.

De Russische ikoon werd echter uit veel meer elementen dan het laat-Romeinsche portret geboren. Zij heeft veel meer met „mystiek” te maken. Zij raakt veel meer de droombereidheid van het nabije Oosten. Rome beleefde tenslotte tijdens 't beginnend Christendom haar imperialistische nadagen, zoo vol realisme en individualisme, dat er afbeeldingen bestaan van vroeg-Christelijke families, afbeeldingen als dat mooie, geschilderd op een rond glas en ingevoegd in een met edelsteen bezet crucifix uit de 4e eeuw, waarop ge positief-blikkende typisch individualistisch-cerebrale menschen ziet, niet minder „hersen”-wezens dan menig zakenman van tegenwoordig te Parijs of te New York.

Wie zoo'n familieportret ooit gezien heeft (bij Wulff: „Alt-Christl. u. Byz. Kunst” vindt men er een zéér mooi afgebeeld, n.l. dat van 't Museo Civico in Brescia), die begrijpt Spengler's machtige historische perspectief, als hij 't Christendom als Europeesch cultuurdrager doet geboren worden in 900 na Christus, en al het eerdere rekent, zoo goed als geheel, tot de „Antieke” en tot de „Arabische” levenshouding.

Het waren dus Rome en het Oosten beide, die Byzantium bevruchtten, en uit Byzantium heeft de Russische Grieksch-Katholieke kerk de Icoon (= eikoon = gelijkenis) ontvangen.

De cultuur, die in Rome ten onder ging, begon een eigen leven, een Christelijk leven in het tegenwoordige Konstantinopel. Daar ontstond als mengsel van Klein-Aziatische, Syrische en Alexandrijnsche elementen een Christelijke Oost-Romeinsche kunst, de „Byzantijsche”, die er onder keizer Justinianus (526—565) tot eersten grooten bloei kwam. Het is in die 6e eeuw, dat de Byzantijsche schilderkunst haar weg vindt . . . . eigenaardigerwijze eerst weer naar de Romeinsche wereld terug (Ravenna, Rome enz.), maar ook naar alle andere nabuurlanden, óók naar de Krim, den „Chersonesus”, de poort der toenmaals volmaakt barbaarsche Ruslanden.

De Krim met zijn zacht klimaat was een rijk schiereiland, cultureel ideaal van het barre noorden. Zooals de Germaansche stammen steeds weer naar het aangename Gallië kwamen, zoo bleef de „Grieksche” d.w.z. Byzantijsche Krim honderde jaren het doelwit der heidensche potentaten van Kiev en Novgorod, aan wie tevens de moederstad Konstantinopel en haar Christen Keizers als 't hoogste op aarde voor oogen stonden.

Na een korten voetval voor 't Christendom, in de eerste jaren van de 10e eeuw gedaan door de regentes, weduwe van den Prins Igòr, en den